

РІД НАШ КРАСНИЙ. РІД ПРЕКРАСНИЙ!

ОТЧИЙ

ЧАСОПИС

РІК ЗАСНУВАННЯ
2002

ГРУДЕНЬ

Число 12 (108)

КИЇВ 2010

Видання товариства "Чернігівське земляцтво"

З нами дух малої Вітчизни

Нестримним потоком летить час через стромовини великих і малих подій, які так чи інакше торкаються всіх нас. Не був винятком і нинішній рік, який добігає кінця. Знову тривали політичні баталії, що часом заступали загальнолюдські проблеми, знову виринали на обрії амбітні лідери, що обіцяли, як і попередники, золоті гори за виборчі голоси. Та наш народ уже спокійніше ставиться до всіляких проєктів, натомість запрягаючись у напружену щоденну роботу, не ждучи манни небесної ні від правих, ні від лівих. У цьому його предковична мудрість, яка рано чи пізно прокладе дорогу до всезагального добробуту.

Наше багатолюдне земляцтво теж не стояло осторонь всіх подій. Та як могло бути інакше, коли його ядро складають люди активні, патріоти України й своєї колискової Чернігівщини. І хоча нас не обминули глобальні події, хоча в силу об'єктивних обставин штаб земляцтва перемістився на лівий берег Дніпра (а це, якщо згадати історію, ближче до території Чернігівської губернії, себто, до рідного порогу), напружена робота не втратила свого запалу в більшості районних відділень. Особливо цінною є благодійна діяльність наших низинних колективів. Надається посильна матеріальна допомога, вирішуються проблеми районів у столичних кабінетах, доступ до яких досить обмежений, з'являються спільні краєзнавчі видання, триває жвавий обмін делегаціями на різних урочистостях, зводяться нові церкви при підтримці столичних сіверян. Усе це робилося впродовж року без особливого гвалту й крику, без використання задля політичних акцій, бо в основі кожного вчинку наших земляків лежить лише глибока любов до малої батьківщини, а це вершина духовної піраміди.

Активно працював штаб земляцтва, на рахунок якого і організація традиційного десанту на Десну, і цікава дводенна екскурсія історичними місцями рідного краю, і десятки інших помітних акцій. Тривала робота над книгою про історію, природні та економічні особливості, топонімію Сіверщини. Зростали наші лави за рахунок активних земляків. Активніше запрацювало славне ветеранське об'єднання, відчувши приплив свіжих, багато молодших сил колишніх воїнів-афганців. Словом, ми жили повнокровно, як і всі попередні роки.

Та умовний перехід у словове поле чергового року змушує кожного замислитися і над долею країни, і над долею свого великого колективу, та й про власну не забути. І тоді кожен із нас має запитати себе: що ти зробив для того, щоб і в державі, і в рідному домі запанували мир та віра в щасливе майбутнє? І не сподіватися на сусідів, а самому будувати майбутнє України.

Отож, незважаючи ні на яку природну чи суспільну негоди, думаймо і творимо майбутнє. Це під силу тільки людям сильної волі й віри, а наше земляцтво складається саме з таких.

Борімося – й поборомо всілякі негаразди.

Рада столичного
Чернігівського земляцтва

Новорічне

До наших сіл, полів і рік
Прошкує знову Новий рік.
Він, як і завжди, не мине
Ані тебе, ані мене.
Ані хатин печальних вдів,
Де сум, як камінь, затвердів,
Ні сиротинці дітвори,
Ні крутіїв круті двори.
Важкий і щедрий в нього міх,
Дарунків вистачить на всіх.
Берімо з нього приклад й ми,
Щоб бути гідними людьми.

Леонід ГОРЛАЧ

ДИПЛОМАТ ІЗ ЗАУДАЙКИ

Іван Майдан, якому цієї грудневої пори виповнилося 75 років від роду, належить до когорти перших дипломатів незалежної України. Виходець із селянської родини із звичайного села Заудайка на Ічнянщині, він сягнув справжніх вершин дипломатичної мудрості, вписавши яскраві сторінки в історію сучасної України. Він залишається таким же активним і нині, сягнувши поважного віку. Вітаючи Івана Григоровича із ювілеєм, друкуюмо фрагмент книги Петра Медведя "Шляхом дипломата", яка побачила світ завдяки клопотанням ще одного нашого земляка Миколи Халимоненка.

⇒ 8–9

В кожній людині присутнє все людське: щонайкраще і щонайгірше.

Л. Лавель

У ІРЧДНІ СВЯТКУЮТЬ СВІЙ ЮВІЛЕЙ:

НЕЦОРА Михайло Григорович – 80-річчя.

Народився 19 грудня 1930 року в селі Стасівщина Прилуцького району (працював в селі Охрімівичі Корюківського району). Був начальником відділу механізації, провідним спеціалістом відділу механізації Головного управління сільськогосподарської науки. Нині – на пенсії.

Обирався депутатом Охрімівичівської сільської ради, Щорської міської ради. За фахом інженер-механік.

Учасник Великої Вітчизняної війни. Має ряд нагород.

ВОЛОХ Микола Микитович – 80-річчя.

Народився 20 грудня 1930 року в селі Озеряни Варвинського району. Протягом 22 років проходив службу на різних посадах у Головному управлінні МВС України в м. Києві. Підполковник міліції у відставці.

МАЙДАН Іван Григорович – 75-річчя.

Народився 2 грудня 1935 року в селі Заудайка Ічнянського району. Працював у Міністерстві вищої освіти України, Посольстві СРСР в Афганістані, а з 1975 р. у Посольстві СРСР в Ірані, Інституті соціально-економічних проблем зарубіжних країн АН України, доцентом Київського державного університету ім. Т.Г.Шевченка. У 1983–86 рр. – радник Посольства СРСР в Афганістані, Тимчасовий Повірений у справах України в Ірані, а з 1994 по 1997 рр. – Надзвичайний і Повноважний Посол України в Ісламській Республіці Іран. З 1996 р. обіймає посаду проректора, доцента кафедри дипломатичної та консульської служби Дипломатичної академії України при Міністерстві закордонних справ України.

Кандидат історичних наук, опублікував понад 50 наукових праць, у тому числі сім книг.

Має ряд нагород МЗС, нагороджений Почесною грамотою Чернігівської державної адміністрації та облради.

Володіє перською, арабською, англійською, німецькою, російською, білоруською мовами.

Член Ради товариства "Чернігівське земляцтво".

КАРПОВА Олександра Петрівна – 75-річчя.

Народилася 14 грудня 1935 року в селі Смоляж Борзнянського району. Хоча нині і на пенсії, але працює завідувачим бібліотеки школи №184.

Ветеран праці.

МЕЛЬНИК Любов Іванівна – 75-річчя.

Народилася 15 грудня 1935 року на хуторі Скибів-

щина Харитонівської сільради Срібнянського району. Працювала у виробничому проектному об'єднанні "Укрдержліспроєкт" (м. Ірпінь) інженером лісового господарства. Нині – на пенсії.

Бере активну участь у написанні проектів організації ведення лісового господарства.

БОНДАРЧУК Леонід Петрович – 65-річчя.

Народився 25 грудня 1945 року у селі Кобижча Бобровицького району. Приватний підприємець. Пенсіонер Міністерства оборони України.

ОДНОКОПИЛИЙ Петро Іванович – 60-річчя.

Народився 4 грудня 1950 року в селі Баклан Гладяньського району Молдавської республіки. Водій кари ООО "Дивосвіт".

КЛУШИНА Лілія Сергіївна – 60-річчя.

Народилася 19 грудня 1950 року у м. Любомль Волинської області (батьки з Корюківки). Провідний спеціаліст НДІ проектреконструкції.

Нагороджена Почесною грамотою Київського міського голови.

ЛЯПУНОВА (ЗОЗУЛЯ)

Ганна Григорівна – 60-річчя.

Народилася 20 грудня 1950 року в смт. Короп Коропського району. Методист кафедри Національного медичного університету ім. О.О.Богомольця.

ЖЕЙКО Микола Петрович – 60-річчя.

Народився 22 грудня 1950 року в селі Осьмаки Менського району, проживав у селі Займище Щорського району. Директор підприємства "Ніклаус Конморітіз".

ЧУМАК Микола Васильович – 60-річчя.

Народився 23 грудня 1950 року в селі Заудайка Ічнянського району. Обіймав посади заступника голови райради, заступника начальника Центральної енергетичної митниці. Головний консультант Секретаріату уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Народний депутат 2-го скликання, радник митної служби.

Нагороджений орденом "Знак Пошани".

Учасник установчих зборів чернігівських земляків у м. Києві у 1996 р.

ЛИСЕНКО Микола Григорович – 60-річчя.

Народився 24 грудня 1950 року в селі Ярославка Бобровицького району. Працював начальником пожежної охорони Дарницького та Харківського районів. Був заступником начальника відділу з питань благоустрою Дарницької районної держадміністрації м. Києва. Нині – на пенсії.

Полковник внутрішньої служби.

Дорогі земляки!

Рада товариства "Чернігівське земляцтво" сердечно вітає вас із ювілеєм і зичить усім нев'янучого здоров'я, великих успіхів у житті, оптимізму, сімейного щастя, невтомного добротворства в ім'я рідної землі.

Земляки — землякам

Звіти про благодійну роботу, здійснену районними осередками нашого земляцтва

● Бобровицьке відділення

За сприяння членів осередку для заступників директорів шкіл з виховної роботи Бобровицького району на базі центру позашкільної роботи "Північне сяйво", що у Святошинському районі Києва, було проведено семінар-тренінг "Сучасні форми і методи виховної роботи з молоддю та шляхи їх удосконалення".

● Сосницьке відділення

Члени осередку брали активну участь в сприянні благодійному концерту, присвяченому акції "Збудуймо всенародний пам'ятник Матері-Вдові".

Зібрали і передали різноманітний одяг малозабезпеченій сім'ї в селі Авдіївка.

● Прилуцьке, Талалаївське, Срібнянське відділення

Відбулася поїздка активістів осередку і членів Ради Чернігівського земляцтва до Прилук на святкування 925-ї річниці міста та на Воздвиженський ярмарок.

Разом зі студентами Інституту міжнародних відносин КНУ ім. Т.Г.Шевченка подарували Прилуцькому собору Різдва Пресвятої Богородиці Почаївську ікону Божої Матері.

За сприяння Генеральної дирекції з обслуговування іноземних представництв організували спільну поїздку до Прилук членів Чернігівського земляцтва та представників посольств іноземних держав і міжнародних організацій на економічний форум "Древні Прилуки – місто європейське".

З нагоди ювілею (60-річчя) активіста Срібнянського регіонального відділення Анатолія Панасовича Боброва порушили клопотання про нагородження ювіляра Почесною грамотою Прилуцького міського голови. Від Чернігівського земляцтва вручено цінний подарунок.

Брали участь у святкуванні 50-ї річниці Прилуцької загальноосвітньої школи №3. Надали грошову допомогу у розмірі 6 тисяч гривень та книги для оновлення книжкового фонду шкільної бібліотеки.

ЩО НЕОБХІДНО, ЩОБ СТАТИ ЧЛЕНОМ ЧЕРНІГІВСЬКОГО ЗЕМЛЯЦТВА?

- Щонайперше – бути патріотом своєї малої батьківщини, не лише прагнути, але й активно діяти та спрямовувати свої зусилля на її економічне зростання та добробут тих, хто залишився на рідній землі, завжди пам'ятати про рідне коріння.
- Дотримуватися КОДЕКСУ ЧЕСТІ Чернігівського земляцтва та СТАТУТУ Товариства "Чернігівське земляцтво" у м. Києві.
- Заповнити анкету члена земляцтва, здати вступні (15 грн.) та щорічні членські (15 грн.) внески і одну фотокартку (розмір 3х4см.)
- Отримати посвідчення члена Товариства "Чернігівське земляцтво" у м. Києві.
- Стати передплатником (у поштовому відділенні за місцем проживання або в офісі земляцтва), небайдужим читачем та активним дописувачем часопису "Отчий поріг".
- Брати активну участь у всіх загально-земляцьких заходах та заходах районних відділень.
- Підтримувати постійний зв'язок з виконавчою дирекцією земляцтва.

Наш сайт: www.chz.org.ua. Наш email: otporig@ukr.net

Наша поштова адреса: "Чернігівське земляцтво"

Броварський проспект, 15, МВЦ, пав.3, офіс 205, м. Київ, 02660

Наші телефони: 206-87-12, 206-87-14

Виконавчий директор: Літошко Тетяна Андріївна

Секретар-референт: Ясинська Олія Леонідівна

Наші реквізити:

Товариство "Чернігівське земляцтво" у м. Києві

р/р 26004073, МФО – 300658

АТ "ПІРЕУС БАНК МКБ"

ЗКПО – 24373800

м. Київ – 01601, Спортивна площа, 1

СВІТ дитячих душ

курсу, і видання віршів переможців. Слід також зазначити, що за ініціативою директора музею Павла Тичини в Києві Тетяни Сосновської вручення нагород переможцям буде проведено не в оселі великого поета-земляка за участю народного артиста України Олександра Биструшкіна, який озвучив поезію П.Тичини на аудіо диску. Він також буде вручений переможцям поетичного конкурсу.

Наш кор.

"Любо, братці, любо" – ця козацька військова пісня часів громадянської війни лунала у приміщенні неповної середньої школи імені Олександра Корнієвського с. Данилівка Менського району.

Менське земляцтво у Данилівці

Того дня для вшанування пам'яті кобзаря-лірника Олександра Корнієвського, що народився в цьому селі, зібралось чимало гостей з Києва, Чернігова, Мени.

Приймали гостей голова Данилівської сільради Володимир Скляр, директор школи Андрій Ємець та голова місцевого сільськогосподарського кооперативу, поет Федір Лавриненко.

Учні підготували змістовну концертну програму, у якій повідали всім присутнім про життєвий і творчий шлях свого відомого земляка – майстра сучасної бандури О.С. Корнієвського. Окрім данилівців, у концерті взяли участь дівчата-бандуристки з Мени.

На що київські та чернігівські земляки теж відгукнулися. Про історію та традиції нашого славного краю, про свою творчість розповідали Микола Ткач, Надія Данилевська, Сергій Павленко, Олександр Ясинчук, Тарас Силенко. Зокрема, Микола Ткач повідав присутнім про свою багатолітню роботу над славетною пам'яткою "Слово о полку Ігоревім", про його особливості та унікальність як мистецького твору, прочитав також свої вірші; Надія Данилевська говорила про свою роботу над книгою "Перетик" (фольклорно-етнографічний портрет українського села), читала свої вірші; Сергій Павленко говорив про перипетії журналістського життя та свою дослідницьку й творчу роботу про Івана Мазепу; Олександр Ясинчук – про незнані факти з історії села, про менського сотника Данилевського, що врядував у часи Хмельниччини і який, на його думку, заснував село Данилівку та про спалювану більшовиками пам'ять – розритий цвинтар данилівських козаків, учасників війни 1812 року, про дружбу батька Корнієвського Самійла та письменника Льва Толстого, припускаючи можливість відвідування Данилівки Левом Толстим. А Тарас Силенко занурив присутніх словом і піснею у вир визвольних змагань 20-х років ХХ ст. Свої поезії читав і місцевий поет Федір Лавриненко. Київські та чернігівські гості подарували шкільній бібліотеці близько п'ятдесяти примірників своїх книжок та книжок української класики. А від районної адміністрації школа отримала колонки та обладнання для прослуховування музичних дисків. Серед присутніх було поширено також біографію Олександра Корнієвського та свіжу газету "Сіверщина". По закінченню зі словом вдячності до гостей звернувся директор школи Андрій Ємець.

Транспортом для поїздки на малу батьківщину забезпечив О.О.Калинський.

Олександр ЯСИНЧУК

Я люблю мандрувати різними містами, вибираючи при цьому все прикметне, яке стало їх історією. Так було і під час не давньої поїздки до Німеччини.

Сподівана несподівана зустріч

Одного дня ми з дружиною вибрали на Бісмаркштрассе і несподівано на будинку №70 я буквально прикипів до меморіальної дошки із знайомими обрисами обличчя. Із бронзової дошки видивлявся в чуже небо мій великий земляк Олександр

Петрович Довженко. А під окрилим образом містився і напис українською та німецькою мовами: "У цьому будинку в 1922–1923 роках жив видатний український кінорежисер та письменник Олександр Довженко". Я довго милувався рідним образом, який згодом навіяв мені чимало рефлексій, пов'язаних із його тодішнім життям.

Як відомо, до Берліна О.Довженко переїхав з Польщі, де перебував на дипломатичній роботі – очолював місію з репатріації й обміну полоненими, а потім обійняв посаду керуючого справами представництва. У Берліні ж він працював секретарем консульського відділу торгового представництва УРСР. Саме в цей час з'являються перші публікації Довженка-художника, зокрема, в журналі "Молот" (США). Розуміючи, що поєднувати службові обов'язки і малювання буде важко, Довженко звернувся до ЦК КП(б)У з проханням надати йому можливість зайнятися у Німеччині вивченням техніки гравірування. Його увільнили з роботи і виділили стипендію 40 доларів на місяць. У серпні 1922 року Довженко вступає до приватного училища відомого німецького художника-експресіоніста Віллі Геккеля. Навчаючись там, він відвідує лекції і виставки в Берлінській Академічній вищій школі образотворчого мистецтва. Саме там відбулося його знайомство з молодим художником Миколою Глушечком, який згодом став всесвітньовідомим митцем, але той жодним словом не похопився, що водночас працює і в радянській розвідці.

Влітку 1923 р. О.Довженка відкликали в Україну. Він повернувся з Берліна, маючи добрий багаж знань, вражень і практичних навиків у мистецтві. Саме в той час він і розкрився у Харкові як художник-ілюстратор у газеті "Вісті ВУЦВК" та карикатурист під псевдонімом Сашко.

Так що дух нашого українського генія осяяв мене і в далекому Берліні.

Микола БУКАТИЙ

Поїздка

11 листопада ц.р. група ентузіастів – членів Бобровицького регіонального відділення, у кількості 17 осіб, здійснила екскурсійну поїздку за маршрутом "Київ" – Козелець – Батурин – "Київ".

Возвеличившись духовно від споглядання ликів святих та іконостасу в соборі Різдва Пресвятої Богородиці в м. Козелець, ми вирушили на уклін до землі батуринської.

для душі

Природа променями лагідного сонця з високого блакитного неба та вербами у золотих ризах

благословила нас на подорож по рідному краю. Величавий у своїй відродженій красі, Батурин зустрів нас на центральному майдані віковими деревами, величчю храму, застиглими у бронзі посталями гетьманів і козаків та вежами фортеці.

Професійно, глибоко патріотично Марина Миколаївна, наш екскурсовод, повела нас за собою в історичну минувшину XVII століття.

Сторінка за сторінкою постали перед нами трагедія і слава міста.

Чим переповнились наші серця? Гордістю за кращих представників українського гетьманства, які в непростий час мурували підвалини держави. Скорботою за безвинно убієнних мешканців. Вдячністю всім тим, хто всупереч історичним подіям відродили Батурин, бережуть пам'ять про давнину.

Взагалі слід сказати, що з батуринськими музей-

ними працівниками останнім часом у нашого земляцтва склалися особливо приятельські стосунки. У всякому разі, візити наших земляків до міста козацької слави набули системності, а кожне навідування до Батурина, дякуючи кваліфікованим екскурсоводам, справжнім патріотам рідного краю, перетворюється на відкриття героїчних і трагічних сторінок вітчизняної історії.

Увібравши очима і душею красу берегів Сейму, ми повертались додому, подумки кланяючись величчю нездоланного духу українського народу.

Висловлюємо свою вдячність ініціатору і спонсору Андрію Михайловичу Пінчуку – голові Бобровицького регіонального

відділення та організатору Тетяні Андріївні Літошко, виконавчому директору, першому заступнику голови Ради Чернігівського земляцтва за надану можливість доторкнутись душею до історичної спадщини свого народу.

Надія ГОЛОТА
Фото Анатолія ПІНЧУКА

ПТАХИ під сонцем

Найглибші ріки починаються із скромних чистих джерел, акумулюючи їх глибинну енергію. Це теж своєрідна генетика, як у людей, це суцвіття зусиль незбагнених сил природи, котра прагне зберегти в собі вічну силу, непереборний потяг до удосконалення всупереч незліченним перешкодам. Але ж скільки природних самоцвіттів так і не зуміли відгратися в визнанні таланти, котрі залишають свій слід у незбагненній історії людства!

Одних згубила суспільна жорстокість, інших зламала власна безвольність, а ще іншим так ніхто й не підказав своєчасно, на яку стежу ступати, за якими птахами злітати під сонце творчості. А недарма ж кажуть, що людину ліпить первинне середовище, надзвичайно рідко митець зріє всупереч усьому і всім, і тут генетичний код відіграє роль першої скрипки в руках найрідніших людей.

Володимирів Лебедеву на це пощастило. Хто знає, в якому коліні роду Пархоменків вкоренилася любов до древнього українського гончарного мистецтва, характерного і для Чернігівщини. Згадаймо, які дивні кахлі творилися на Ічнянщині чи Борзнянщині, які казкові створіння народжувалися на гончарному крузі того ж славного Антона Штепи. А приклад видатних скульпторів минувшини Івана Мартоса з Ічні чи монастирищенця Пармена Забіли, які улавилися на весь світ.

І хоч Володимир народився в столярному Києві, та не міг не бути в силовому полі маминого роду. А вона ж теж сповна увібрала в себе генетичну потугу попередників – хто й нині не знає чарівний голос народної артистки України Валентини Пархоменко, в чию душу – особливо старшого покоління – не вливалися срібні перебори струн бандури. В матері перемогли голос, любов до української народної пісні, зате син пішов у діда Федора. Та інакше, мабуть, не могло й бути, адже хлопчину змалечку привчали не минати звичайну сільську хату в старовинному Монастирищі, поза яким звільна котила води колись могутня річка Удай, нині впокорена бездумними мешканцями сіл, звиклими діяти за горезвісним принципом Мічуріна: взяти від природи все можливе. І доки Валентина Федорівна літала по світах із концертами, доки батько, відомий, як би нині сказали, музичний менеджер Володимир Іванович Лебедев, клопотався долею творчих колективів столиці, їх син гасав по курних вулицях древнього козацького села та крутився під вкритими глиною руками вічно заклопотаного діда. Він, звичайний столичний

хлопчак, звиклий до всього готового, бачив народження всіяких дивовиж, і податлива глина раптом наповнювалася живим духом незбагнених образів, народжених фантазією майстра. І тоді самому теж кортіло пристати до діла, спробувати власноруч виліпити як не горластого півня, котрий теж крутився побіля курей на дворищі, то щось бачене на казкових лубкових картинах невідомих народних умільців. Уже коли старші Пархоменки, Настя й Федір, за станом здоров'я мусили перебратися в громохкий Київ, із найдорожчих спожитків узяли вони й гончарний круг – ніби передчуваючи, що рано чи пізно пригодиться він улюбленому внучкові.

Від пильного маминого ока не сховалося те, як малий синок захоплено береться ліпити з глини всіяких звірят.

І от одного дня мати з Володькою подалися на Сирець. На той час там була авторитетна художня школа, яка мала стати для талановитого хлопчини першим щаблем у шліфувальній професійній майстерності. Дід Федір учив внука практичним навикам інтуїтивно, як і йому передалося свого часу. А тут треба було здобути перші класичні теоретичні навички, познайомитися із історією вітчизняного – та й не тільки – мистецтва. Без цього годі було сподіватися на великий успіх, це вдалося зробити хіба що таким самородком, як Марія Приймаченко в народному живописі, як той же самотутній Антон Штепа. Так що вибір був зроблений батьками, від нього вимагалось тільки вчитися і вчитися.

І Володимир незабаром відчув, що потрапив у рідну стихію, що директор школи Іван Іванович Музика в чомусь подібний до його діда Федора – обох еднала любов до мистецтва, а ще бажання виховати талановиту заміну. Найбільше учнів було на курсі живопису та графіки, зате на скульптурному відділі бажаних оживити граніт і бронзу було обмаль. Хто знає, може, це й добре, оскільки вчителі практично займалися індивідуальною

роботою, ставили руку не через підпомічників. Уроки теорії чергувалися із практичними заняттями в майстерні, камінь чи метал – то не податлива глина, яку можна було колись мішками копати під кручею. Тверділи пальці, руки наливалися силою, хоча часом й боліли, особливо коли потешеш дику брилу. Та йому все одно подобалася творча атмосфера в школі, особливо спілкування з маститими майстрами, що давно вже зажили доброї слави в народі.

Тому цілком закономірним був для Володимира Лебедева вступ до знаменитої Академії мистецтв. О, то вже був справжній храм мистецтва, там навіть стіни, здавалося, дихали чимось високим, неповторним. І люди, з якими можна було не лише здібатися у високих коридорах, а й порозмовляти на будь-які теми, і неповторні уроки, на яких лише згодом відчуєш, що значить досягти бодай якої-такі досконалості, навчитися образно мислити й сприймати світ не байдужим оком, а серцем. А йому тим більше пощастило – навчатися в улавленого академіка Василя Захаровича Бородея, чия школа знала далеко за межами України.

В ті роки майстерні художнього комбінату працювали на повну потужність, це нині більшість із них перетворилися на торгові точки, де можна купити все, крім творів мистецтва.

А скільки користі давало живе спілкування з видатними

майстрами різця! От хоча б добра педагогічна опіка Олександра Петровича Скоблікова, чиї скульптурні роботи знані в багатьох кутках землі. Скажу й про те, що його оригінальні пам'ятники прикрашають древній Ніжин – маю на увазі погруддя молодого Тараса Шевченка в парку його ж імені чи тонкий, сповнений аристократизму образ Марії Заньковецької. Володю привела до майстра мама, і це було доброю удачею, оскільки через багато місяців навчання допитливий студент уже добре розбирався і в анатомії, і в композиванні.

Хто був студентом, той знає, як швидко минають літа навчання: тут несміливо переступаєш поріг вузу, а тут уже прощаєшся з безтурботністю великих замрій, тут лише дотикаєшся до високих істин, вибираючи, як губка, поради викладачів, а тут уже сам маєш стати на крило й торувати власну дорогу. А творчий шлях складається не гладко, особливо коли держава ніби й готує кадри, але потім перетворює їх на дипломованих старців, на звичайних заробітчаних, які так і не сягають замислених висот. Нелегко було й Володимирі Лебедеву знайти застосування знанням у реальному світі дикого ринку. І це незважаючи на чималі успіхи в навчанні, які іншим разом відкривали б перед ним великі перспективи...

Під кінець навчання Володимир серед інших молодих скульпторів-випускників із більшості тодішніх республік взяв участь у всесоюзному конкурсі на кращий студентський проект меморіалу воїнам-афганцям. І почалися пошуки образного рішення, що тривали не одну добу. Уже коли мали б опуститися руки від безсилля, одної ночі ніби голос із небес почувся, ніби якийсь віщий сон прийшов, що на решті приніс юнакові довгождане полегшення: є образ! Тепер тільки лишилося втілити його в матеріалі – і подавай журі. А наснився йому наш юний солдат, що падає вниз головою в смерть, руки розпростерті, мов крила, він заплутався в павутині, що концентричними колами нагадує мішень між чорними скелями. Більше не вагаючись, швидко оформив проект і надіслав на потрібну адресу. І яка радість навідалася невдовзі в їхній дім, коли Володимир повідомив: він став переможцем престижного конкурсу! А ще через деякий час його скульптура постанала на чернігівській землі, прикрасивши меморіальний комплекс, присвячений воїнам-афганцям.

Початок творчої кар'єри був справді чудовий. Але в нових умовах суспільної деградації його талант не знайшов практично широкомасштабного застосування. Скажімо, Володимир мріяв і продовжує мріяти нині про те, щоб у древніх кутках української землі звести величні монументи тим же славним князям Київської Русі, героям українських визвольних змагань, взагалі видатним людям, на яких тримається історія України. Та у державних зверхників на ці ідеї свої погляди, їм не до того. От і минають роки за роками, відомі скульптори або надовго замовкають, або подаються в чужодальні краї творити історію іншим народам.

Та не був би Володимир Лебедев справжнім чоловіком, якби розгубився і опустив голову. Як відомо, історичне Байкове кладовище в Києві давно вже стало своєрідним музеєм меморіальних монументів, які створили й творять видатні майстри. Так чи інакше, його пошуки скерувалися й туди, де знаходили місце для вічного перебування значні люди нашої епохи. Знайшлися й замовники – адже кожна робота потребує від скульптора неабия-

ких затрат енергії, уяви, бо, якщо він не опускається до рівня ремісника, то просто зобов'язаний щоразу творити неповторний образ. І тоді, на його думку, приходять на поміч не лише живі свідчення найближчих людей, характерні фотознімки, а самі очі покійника, які стають ключем до образного втілення його в камені чи бронзі. У них довго жевріють рештки внутрішньої енергії людини, вони і зігрівають, і роблять боляче, коли відчувають черствість майстра.

А то працював над образом академіка П.І. Багрія. Так сталося, що під руками не виявилось виразного фото, і Володимир продовжив роботу, сподіваючись лише на уяву. Образ був практично готовий, коли до майстерні несподівано навідалася вдова вченого. Ледве придивившись до рідного погруддя, вона несподівано розплакалася – так їй сподобалася робота, схожість

із живим чоловіком. Коли ж почалося розпитування, звідки Володимир черпав інформацію, молодий скульптор просто відмовив: надав їй сам космос, себто Господь. Поїхала собі втішена вдова додому, а серед ночі перед митцем ніби біла стіна розступилася, а з-за неї сам академік виходить, кладе на плече збентеженому скульпторові руку й каже прості слова: "Спасибі, синку!" А після відкриття поверталися машиною втішена вдова, скульптор на задньому сидінні. Володимир почав розповідати, як собі уявив костюм на небіжчику, і раптом жінка зупиняє авто, повертається й каже здивовано: "Так Петра Іларіоновича саме в такому костюмі й ховали!" От що значить напружена до краю творча уява, а ще навіювання верховних сил, без яких не приходить творчий успіх...

Володимир Лебедев особливо гордиться монументом, поставленим нещодавно на могилі незабутніх наших славних земляків – Бориса Васильовича та Сергія Іваненків. Виконаний, як і попередні роботи, в стилі пізнього ренесансу, образ батька й сина поданий у цілній двоєдності. Як каже сам скульптор, ця робота була для нього особливо дорогою, бо тут спрацювало ще й те, що Світлана Карпівна щиро дружить із його матір'ю Валентиною Федорівною. Та й сам Володимир був свідком великого горя, яке зачепило за душу не лише родину, а й безліч щирих друзів Бориса Іваненка, котрий був завжди душею колективу, де б він не працював. Ми теж пам'ятаємо, як тяжко переживав смерть сина наш Борис Васильович, як вона підкошувала його, впертого оптиміста, посівала постійну зажуру в виразні до глибини очі, що передавали стан душі невтішеного батька. Володимир зтягнув усі строки завершення роботи, встиг стати рідним у гостинній хаті Іваненків, аж нарешті знайшов образне вирішення – традиційне, але так символічне для діда сина й батька: один журавель відлітає у вічний виір, інший у тузі подається слідом за ним. Краще нічого не придумаєш...

Як на мене, найсвіжіша робота Володимира Лебедева ще раз підтвердила його великий творчий потенціал. Гріко тільки, що такі талановиті митці, як наш земляк, поки що змушені або обмежуватися обширами Байкового кладовища, або творити справжні шедеври на зразок меморіальної дошки відомому журналісту й педагогу Анатолію Москаленку. Як і десятків інших робіт, що могли б прикрашати майдани та вулиці українських міст і сіл. Але це неодмінно буде. Коли держава зрозуміє, що все починається з духовності, з історичної пам'яті.

Леонід ГОРЛАЧ

ДИПЛОМАТ ІЗ ЗАУДАЙКИ

Уривок з книги

Це було як уві сні. Після урочистих проводів літак повинен був ось-ось відірватися від бетонки міжнародного аеропорту в Тегерані, пасажери вже сиділи на своїх місцях, як раптом розсунулися шторки салону. Іван Григорович оглянувся, і усмішка осяяла обличчя – до нього поспішала чорнява дівчина з великим букетом полум'яних троянд. Майдан встиг тільки поглянути на квіти, як дівчина зникла так же несподівано, як і з'явилася. Пізніше з'ясувалося: то була іранська студентка, яка навчалась у Київському університеті ім. Т.Шевченка.

Іван Григорович обережно поклав троянди на коліна і прикрив їх від гарячого сонця, до якого піднімався Іл-62. І лиш тепер побачив на червоній стрічці, якою був перев'язаний букет, кілька слів, написаних мовою фарсі: "Першому послу України Івану Майдану від вдячного іранського народу".

Ось і закінчилася його дипломатична робота в Ісламській Республіці Іран. Десь там, у старовинному місті з високими гостроверхими мінаретами і глинобитними дувалами, залишилися його вірні друзі, з якими Іван Майдан, перший посол незалежної України в Ірані, налагоджував дипломатичні відносини між двома державами.

Це була непроста, надзвичайно інтелектуальна (невипадково ж говорять, що Схід – справа тонка) і відповідальна робота щодо створення найсприятливіших умов міжнародного співробітництва для України, численні переговори і зустрічі з політичними і державними діячами.

Професія дипломата овіяна у свідомості багатьох людей ореолом загадковості і романтики. Непогамовне їхнє бажання – проникнути за завісу секретності цієї незвичайної роботи, дізнатися, що ж твориться там, за стінами посольських кабінетів, про що пишуть у зашифрованих телеграмах і що возять через кордон люди особливої недоторканості – дипломатичні кур'єри.

Але, як часто нагадує своїм слухачам в Дипломатичній академії України Іван Майдан, успіх у роботі посла – це, як правило, не така гучна перемога, як та, що отримує на полі бою вдалий полководець над своїм супротивником.

Успіх у дипломатії – це досягнення домовленості, згоди партнерів, уміння піти на розумний компроміс. До такого успіху веде шлях, пов'язаний часом з гострими ситуаціями, з напруженням нервів і духовних сил. І перемагає в таких поєдинках дипломат, який зуміє примирити, здавалося б, непримиренне, знайти вихід з найзаплутаніших ситу-

ацій, а відтак – спонукати високу сторону до плідного співробітництва.

Саме таке вміння, а часом і інтуїція допомагали Івану Григоровичу в дипломатичній роботі не тільки в Ірані, а й в інших країнах Близького Сходу. Івану Майдану пощастило спілкуватися з видатними політичними діячами світу, керівниками багатьох держав, співпрацювати з міністрами, воєначальниками і дипломатами. Але він ніколи не забував про своє коріння, про рідну землю, де мати подарувала йому життя, про свою Заудайку.

...Іванка з дитинства приваблювали книжки, які відкривали світ прекрасного, живого, загадкового і розумного. Можливо, саме з того часу і усмішка на його обличчі завжди мрійлива – сонячна. Глянеш на нього – і ніби переймаєшся дивною мелодією, яку Іван Григорович випромінює не тільки лагідною усмішкою і теплом свого серця, а й добрими справами.

Звідки це почалося? Де виток його сонячної енергії, благодійної сили і потягу до гармонії людини й природи?

Майже у кожного з нас є річка дитинства, яка стала животворним джерелом на все життя. Річка Удай не перетинає з кінця в кінець материк, але для Івана Майдана вона стала головною, найпершою школою буття. І якби запитали: "Що найбільше допомагало в дитинстві пізнавати світ?" – Майдан відповів би без вагання: "Звичайно, Удай і рідне село Заудайка".

На лівому березі річки у лісових хащах причаїлося село Заудайка. Вперше воно згадується в літописі 1632 року як козацьке село, яке входило до Монастирищенської сотні Прилуцького полку. Історія Заудайки пов'язана із славними іменами гетьмана К.Розумовського та полковника Г.Галагана.

Тут, на зелених берегах Удаю, Іванко вперше відчув непереборний потяг до мистецтва і зрозумів, що мистецтво вимагає жертв.

Батько, Майдан Григорій Гнатович, повернувся з війни енергованим і тяжко хворим. Після контузії він певний час не міг нормально говорити, заїкався, особливо, коли хвилювався, а потім, слава Богу, хвороба відпустила, та фронтові рани не давали йому спокою все життя.

Найсвітліші і найщасливіші спогади Івана Григоровича залишилися про матір. Палагея Петрівна пережила голодомори, війну, більш як тридцять років пропрацювала у колгоспі, в городній бригаді завжди була першою.

Мама була великою майстриною у всіх справах. Після роботи вона на старенькому "Зінгері" обшивала не тільки сім'ю, родичів та сусідів, а й приймала замовлення з інших сіл. А як смачно ненька готувала всілякі страви! Борщ, вареники з вишнями і сиром, голубці, налисники...

Палагея Петрівна виховувала у дітей охайність і любов до чистоти в побуті. Часто говорила: "Чистота повинна бути не тільки в убранні, а й в душі, у справах і помислах".

Коли 1951 року від застуди, а точніше, через неправильний діагноз сільських лікарів, а відтак і лікування померла їхня Галинка, батько й мати на очах постаріли. Тяжко переживав смерть молодшої сестрички й Іванко. Він часто після школи ходив на озеро або до вечора сидів у друзів, щоб не бачити згорьованих очей батьків.

Великою вірадою і гордістю для малого Івана був дідусь Гнат Данилович. Високочолый і красивий, він був схожий на святого

угодника Миколая, ікона якого висіла у світлиці. Дід мав золоті руки, тяжко працював на землі, тримав пасіку, любив майструвати, читав багато церковних книг. Кожної неділі і в свята ходив до церкви, любив поговорити з сільським священиком про Божі заповіді, про життя святих, особливо преподобного Іоанна Хрестителя. Дід дуже полюбляв возитися зі старшим онуком Іваном. Майстрував йому свистки і дерев'яні іграшки, навчав уму-розуму. Змалечку, ще до школи, навчив читати книги і писати.

У родині Майданів дотримувались релігійних свят, змалечку навчали дітей молитися Богу. Іванко ще до першого класу вивчив "Отче наш", "Богородице діво, радуйся..." та інші молитви.

Коли почалася війна, дід Гнат і бабуся Горпина чим могли допомагали матері з дітьми. Маленький Іванко на все життя запам'ятав, як вони ховалися у виритих дідом окопах, так званих "ямках", від фашистських літаків, що бомбили село і мости по дорозі на Монастирище.

А потім у село увірвалися німецькі окупанти. Танки прогуркотіли вулицями Заудайки і зникли за лісом, туди ж пішли й регулярні війська, а в селі залишилася так звана "зондеркоманда" на чолі з комендантом. Наступного дня до окупантів приєдналися поліцаї, серед яких виявився й сусід Майданів.

Тривога, страх і ненависть до фашистів, які плюндрували їхню землю, жила в серцях людей, виснажувала їх чи не більше, ніж голод і холод. Ворожі солдати, які поселилися в майданівській оселі, зразу ж перебили всіх курей і забрали кабана, змусили матір з бабусяю готувати обід німецькому офіцеру.

А поряд зі стиснутими від безсилої люті кулаками ходив розгніваний дід Гнат, бо німці порозбивали вулики і ласували медом разом зі старостою села.

Від батька жодної вісточки. У першому листі з фронту він сповіщав, що воює в піхоті, що "відступаємо з тяжкими боями, втрачаємо сотні бойових товаришів". Потім у 1946 році, повернувшись додому, Григорій Гнатович розповів сину про "Харківський котел", де його оглушило вибухом артилерійського снаряда. Непритомним потрапив у німецький полон. Через кілька місяців разом з майором-артилеристом утік з концтабору у Німеччині, але на чужій території сховатись не вдалося. Піймали, тяжко катували, після чого послали працювати в каменоломню.

Як і батько та його рідний брат Андрій, ветерани війни часто згадували пекло війни, тяжкі будні цієї найважчої і найстрашнішої праці.

Але треба було жити, розбудовувати зруйновані міста і села, навчати дітей.

Іван Майдан у школу пішов восени 1943 року. На все життя запам'яталася перша вчителька – Кривенко Марія Павлівна, розумна, добра і лагідна жінка. Вона зразу полюбила дотепного хлопчика Ваню Майдана з голубими веселими очима. Його тягнуло до знань, особливо приваблювали книги про далекі країни, про мандри в невідомий світ. Марія Павлівна принесла з дому "Кобзаря" Тараса Шевченка, ознайомила школярів з поезією Лесі Українки, Івана Франка й Олександра Пушкіна.

І сьогодні Іван Григорович з великою вдячністю згадує свою першу вчительку Марію Павлівну. Саме вона прищепила хлопчикові смак до художньої літератури, до знань. У ті роки в достатній кількості в школі не було ні підручників, ні зошитів, ні олівців. Писали на витесаних дощечках вугликами або чорнилом з червоного буряка чи ягід бузини на обгортковому папері, який знаходили в ящиках від снарядів, залишених окупантами в селі. Після початкових класів довелося за шість кілометрів ходити до Монастирищенської середньої школи.

На все життя запам'ятався директор школи фронтовик Іван Дмитрович Москаленко, а також вчителі Тарас Гаврилович Фурса, Сергій Іванович Хруль. Особливий слід залишила в пам'яті вчителька Олександра Іванівна Вартанова. Симпатична, делікатна в поведженні, вона, здобувши вищу освіту в Ніжинському педагогічному інституті імені

Миколи Гоголя, з молодечим завзяттям навчала сільських дітей не тільки українській мові та літературі, а й життєвим премудростям, шляхетності, високості духу.

Хоча в повоєнні роки жили бідно, часто навіть голодували, мама для Вані завжди до школи готувала кусень чорного хліба, намащеного олією, пекла солодкі коржики або картопляні деруни.

Біг до школи по снігу в личаках, так називали пошиті з батькової шинелі валянки в гумових чунях. Бувало, розбіжиться з гіркі біля школи і їде по льодовій доріжці аж до ставка. А одного разу, граючись біля "крутівки" у Різдвяні свята, Іван так розгнівався, що влетів у ополонку. На крик збіглися односельці і витягли бідолаху з крижаної води. Після цього Іванко довго хворів, і коли лікарі поставили його на ноги, вирішив, що обов'язково стане медиком. Ця ідея особливо сподобалася бабусі Горпині. Все своє життя вона збирала лікарські трави, знала багато секретів зцілення людей, за що мала неабиякий авторитет у селі.

Тож коли Ваня після десятирічки заявив, що їде у Вінницю вступати до медичного інституту ім. М.Пирогова, родина з радістю почала споряджати сина в дорогу. Хоча готувати на той час не було чого...

Восени 1954 року батько і мати проводжали сина у неблизьку дорогу. Тоді він не зміг стримати сліз і, можливо, вперше в житті зрозумів, що найбільше за все любить рідну землю, родину і село

Заудайку, де назавжди залишається якась частинка його душі, що ніколи не дасть вицахнути цій гарячій любові.

Пройдуть роки, багато гроз прогрімить над його головою, зміняться кольори державного прапора України, але найсолодшими, наймилішими залишаться в пам'яті дитячі і юнацькі роки. Спогади про них приходять у довгі безсонні ночі, накопують на серце і не відпускають стомлену душу, осяючи її сонячним теплом весняного ранку на Заудайських плесах.

Петро МЕДВІДЬ

Воістину притягальною для митців є славна Чернігівщина! Її дух наповнив душу сотням людей, які тут народилися й творили, він же осяяв талант багатьох вихідців з інших куточків планети. До таких належить і народний художник України, академік, лауреат Національної премії України ім. Т.Г. Шевченка, голова української Співки художників Володимир Чепелик.

Тяжіння Сіверської землі

Кілька років тому мені випало побувати в його творчій майстерні. Серед багатьох скульптур, над якими він працював, чималої кількості етюдів, проектів чільне місце займав образ Тараса Григоровича. Я уявляв, що окремі з них могли бути встановлені на міських майданах, у парках. Мова може йти навіть про оригінальну Шевченкіану Володимира Чепелика.

І добре, що вона вже поступово втілюється в життя. Одним з перших прилучень до Шевченківської тематики була участь митця в спорудженні пам'ятника Т. Шевченку в місті Шевченко (нині Актау) в Казахстані, створеному разом із скульпторами М.Вронським, В.Сухенком та архітектором Є.Федоровим. Урочисте відкриття монумента відбулося у 1982 році. Гарну станкову скульптуру "Т.Г.Шевченко" В.Чепелик створив у 1991 році, а вже наступного він подарував Чернігову оригінальну композиційну скульптуру великого поета, поставивши її на древньому Валі.

Серед його інших привабливих творів – скульптурна композиція в Києві та Прилуках, де славетний актор Микола Яковченко присів на лаву з улюбленим песиком Фанфаном. Це теж подарунок сіверянам батька Володимира й сина Олексія Чепеликів.

Володимира Андрійовича вистачає, здається, на все, незважаючи на те, що цієї осені йому виповнилося 65 років від народження. Назвемо бодай невелику кількість творів, які склали славу сторінку історії українського образотворчого мистецтва. Назавжди вписалися в українські обшири пам'ятники: корабелам у м. Миколаєві, визволителям Києва, "Буряківницям – п'ятисотенницям" в селі Старосілля на Черкащині, "Жертвам Чорнобильської аварії" та "Загиблим співробітникам МВС України" в Києві, меморіал "Жертвам репресій" у Биківнянському лісі під Києвом, "Українському козацтву" в Відні (Австрія), оригінальні пам'ятники письменнику Олеся Гончару в Києві, артисту балету Сергію Лихварю в Лозанні (Швейцарія). Значною внутрішньою силою дихає пам'ятник М.С.Грушевському в Києві, за який митець отримав Шевченківську премію! Отже, діапазон тематики творів, виконаних митцем, досить широкий – від сучасності до історичного минулого нашого народу.

Характерною для творчості В.Чепелика є відданість принципам і кращим традиціям реалістичного мистецтва, яке засвідчило, що є найвищим досягненням людського генія всупереч деструктивним атакам різних ізмів. Скульптор майстерно володіє виразними засобами пластики, вміє вжити в камінь чи особливо бронзу неповторні характери своїх героїв. досягає виразної, міцної форми, змушує говорити до глядача найдрібніші деталі, що додають правдивості, життєвості й оригінальності образам. У станкових і монументальних творах скульптор нерідко вдається до складних композицій, його бронзові герої то задумливі, то згорьовані, то впевнені в собі, вони взяті з життя й повернені до життя навіки.

Та не був би Володимир Андрійович собою, якби заховав секрети власної творчості від молодих пошуківців високого. Працюючи понад 35 років викладачем, професором Київського художнього інституту (нині Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури), він виховав багато талановитих митців. Серед них заслужений художник України, Шевченківський лауреат Богдан Мазур, заслужені художники України В'ячеслав Притула, Олександр Радіонов та багато інших. Зрештою, очолюючи Національну спілку художників України із 1990 року, він гуртує кращих митців України, продовжуючи традицію своїх попередників, які вже відійшли у вічність. А ще ж він є

членом художніх рад і виставкомів, а ще активно прилучається до проведення Міжнародного Шевченківського свята "В сім'ї вольній, новій". Та й до Всеукраїнського літературно-мистецького свята "Седнівська осінь" має найактивнішу причетність.

Ось і нинішньої осені древнє чернігівське селище зібрало чимало видатних гостей із Києва, Чернігова, інших куточків України. Як відомо, саме тут здавна діє Будинок творчості художників. Цього разу апофеозом свята було відкриття пам'ятника Тараса Шевченка,

автором якого є вихованець В. Чепелика Андріян Балог із Закарпаття. Український пророк постав у граніті як молодий, енергійний художник – саме таким бував він тут на гостині в поміщиків Лизогубів.

– У Седневі сталася велика подія – відкрито пам'ятник геніальному поету й художнику Тарасу Шевченку, – звернувся до численних присутніх Володимир Чепелик. – Він бував тут, малював церкви, седнівські краєвиди, портрети Лизогубів. Сучасним українським художникам надзвичайно сподобалася казкова місцевість, і ми вирішили залишитися тут назавжди, відкривши Будинок творчості. Гадаю, що традиції Седнева як культурно-історичного осередку ніколи не перервуться.

Думки митця знайшли продовження у промові поета-академіка, Героя України, голови Комітету з Національної премії України імені Т.Шевченка, очільника Українського фонду культури Бориса Олійника:

– Сьогодні особливе свято, бо воно відбувається під знаком Тараса Григоровича Шевченка. Це щастя – бути присутнім на відкритті пам'ятника нашому пророкові, світочу України. Такі акції, як нинішня, утверджують незалежність українського духу. Під благодатними седнівськими небесами дихається легко, тут утверджуєшся в істині, що Україна була, є й буде.

Справді, вона буде вічною, бо народжує таких митців, як наш ювіляр Володимир Чепелик, як його старший побратим Борис Олійник.

Воістину!

Дмитро ЯНКО

*Великих річок, що зберегли
заплав у природному стані,
в Європі лишилося зовсім мало.
Однією з них є річка Десна...*

ПОДЕСІННЯ – край уздовж Десни

Українці здавна називають Десну "зачарованою". Це від того, що роками вона тече у звичному руслі, та раптово, немов би "розчарувалась", може прокласти свій звивистий шлях зовсім по-новому.

Багато занепокоєння у громад сіл, що розташовані поблизу Десни, викликає створення національного природного парку "Подесіння". Про це свідчать їх численні звернення до органів влади різних рівнів – від районного до загальнодержавного. Очевидно, що дане занепокоєння викликано як відсутністю довіри до влади, так і недостатністю знань про заповідні території, зокрема і про національні природні парки.

Багато хто вважає, що Указом Президента України №1129/2008 від 01.12.2008р. "Про розширення мережі та територій національних природних парків та інших природно-заповідних об'єктів" національний парк "Подесіння" вже створений. Таке твердження є помилковим, оскільки створення цього національного парку наразі триває і було розпочато навесні 2009 року відповідно до процедури, передбаченої статтями 51–53 Закону "Про природно-заповідний фонд України". Відповідно до даної процедури, нині триває погодження створення національного природного парку землекористувачами територій.

Головна ідея створення національного парку "Подесіння" на території заплави ріки Десна полягає у збереженні її як джерела чистої питної води, яку, до речі, поряд з такими містами як Київ і Чернігів, споживають і Бровари. Адже відомо, що самоочищувальна здатність річки залежить від збереженості у природному стані її заплави. Також не менш важливим є збереження ріки Десни як улюбленого місця відпочинку не тільки місцевого населення, а і міських жителів; збереження її як єдиної рівнинної річки недалеко від Києва, де здійснюються любительські та спортивні сплави на байдарках. Не менш важливо зберегти і природні багатства Десни та її заплави, адже вздовж ріки проходить міжнародних шлях міграції птахів, багато видів яких охороняються українським та міжнародним законодавством. Зростає тут і декілька видів рослин, що занесені до Червоної книги України.

До необхідності створення національного парку "Подесіння" на території заплави Десни можна прийти і вивчивши досвід діючих в Україні національних парків, яких, між іншим, більше 20-ти функціонує у 14-ти різних регіонах України.

Сподіваємось, що створення національного парку "Подесіння" у Чернігівській та Київській областях зустрине розуміння зі сторони місцевих громад. Маємо надію і на те, що керівники місцевих баз відпочинку та кав'ярень, а також господарі, зацікавлені у розвитку зеленого туризму, виявлять бажання увійти у господарську зону національного парку, адже це відкриє для них нові можливості для приваблення туристів.

Надзвичайне значення заплава Десни має і для збереження біорізноманіття. Найціннішими територіями, в яких досі можна зустріти диких тварин в їхньому природному середовищі існування, як правило, виявляються ті, які мають велику площу. Подесіння – саме така територія. Тут можна побачити, скажімо, чорного лелеку та орлана-білохвоста, який, між усім, є найбільшим орлом Європи та охороняється в усіх європейських країнах. На зволожених луках зростає велике різноманіття диких трав, які вкривають заплаву щільним зеленим килимом. Трави тут ростуть дуже швидко і тому місцеві жителі Подесіння протягом року кілька разів косять сіно. Після скошування сіно сушать, складаючи його у скирти, які наповнюють повітря духм'яними пахощами і додають неповторності тутешньому краєвиду. Унікальною особливістю заготівлі сіна у Подесінні є те, що в деяких місцях селяни насипають невеличкі округлі горбки, на яких розташовують скирти. Навесні, коли заплаву затопить паводком, горбки стануть невеличкими острівцями, які не дадуть воді знести заготовлене сіно. Необізнані дослідники космічних знімків, не знаючи місцевих методів господарювання, неодноразово приймали штучні острівці Подесіння за сліди позаземних цивілізацій.

Зараз вздовж Десни існують три національні парки – Мезинський і Міжріччинський у Чернігівській області та Деснянсько-Старогутський у Сумській області, але вони охоплюють лише невелику частину Подесіння.

Якщо плани по створенню цього національного природного парку вдасться реалізувати, "Подесіння" стане найбільшим національним парком Європи.

**Олексій ВАСИЛЮК,
Катерина БОРИСЕНКО,**
Національний екологічний центр України
Фото **Леоніда КОВАЛЕНКА**

Головний газовик землярства

Віктору Степановичу Сморщку поталанило з'явитися на світ в тій чарівно самобутній місцині, де сходяться землі трьох слов'янських держав – України, Росії і Білорусі. Якраз того дня, коли молода Країна Рад після жовтневого перевороту святкувала свій вісімнадцятий рік народження. Так що 7 листопада для Віктора Степановича і понині свято. День народження.

Народився на залізничному роз'їзді Перевіз Новозибківського району Брянської області, що з давніх-давен входила до складу Чернігівської губернії. У родині Степана Корнійовича, уродженця села Вороб'ївка Новгород-Сіверського району, та Віри Ісаївни із села Олександрівка Семенівського району. Сина подружжя назвало переможним іменем Віктор.

Не дивлячись на складні часи, в які довелося родитися і виживати, він у багатьох випадках виходив з них переможцем.

Залізничники – це майже ті самі військові: сьогодні тут, завтра там. Ось і їздив малий Вітько разом з батьками залізницями Білорусії і України. А на початку війни сім'я переїхала до села Олександрівка, де мешкала мамина мама, бабця Мотрона Карпівна. Лихоліття війни і прихід німців, і їхню втечу він запам'ятав на все життя.

В 1952 році Сморщки переїхали до Дніпропетровська. Трохи пізніше сюди перебрався і їхній родич (син маминої сестри, молодший на три роки від Віктора Леонід Кучма). У своїй книзі "Україна – не Росія" Леонід Данилович згадує, як в Дніпропетровську якийсь час мешкав у родині дядька – ось той дядько Степан Корнійович і є батько Віктора Степановича.

У Дніпропетровську Віктор закінчив середню школу та місцевий металургійний інститут, в якому у різні роки навчалися Сергій Тигипко та Віктор Пінчук.

Трудову діяльність Віктор Степанович розпочав виробничим майстром на мета-

лургійному заводі. Десять років з 1959 по 1969 рік віддав науковій роботі у Всесоюзному науково-дослідному трубному інституті.

Після захисту дисертації і отримання вченого ступеня кандидата технічних наук впродовж десяти років працював на посаді доцента, спочатку в Миколаївському кораблебудівному інституті, а потім на кафедрі опору матеріалів Національного університету харчових технологій.

Протягом двадцяти років був заступником головного інженера у Всесоюзному науково-дослідному і проектному інституті ВНИПТРАНСГАЗ, де його робота була пов'язана з проектуванням і будівництвом систем магістральних газопроводів в Україні, Росії, Середній Азії, Закавказзі, інших регіонах, а також в Алжирі та Македонії.

Найбільш значним своїм досягненням в професійній діяльності вважає безпосередню участь у

створенні системи магістральних газопроводів України, яка сьогодні має велике стратегічне значення у гарантуванні національної безпеки нашої держави.

З 1998 року Віктор Степанович працює у НАК "Нафтогаз України" спочатку радником голови правління компанії, а з 2001 року начальником Департаменту науки і техніки.

За концепцією, розробленою цим Департаментом, створено дочірнє підприємство НАК "Нафтогаз України" "Науково-дослідний інститут нафтогазової промисловості" (ДП "Науканафтогаз").

Віктор Степанович вміло поєднує наукову та виробничу діяльність, він є автором понад сорока наукових праць та винаходів, а також дійсним членом Української нафтогазової академії, членом-кореспондентом Академії будівництва України, нагороджений Почесною грамотою Президента України та званням "Заслужений працівник промисловості України".

Щасливо склалося і особисте життя Віктора Степановича. У нього чудова сім'я – симпатична дружина Тамара Сергіївна, син Тарас і донька Антоніна, онучка Наталочка.

Як тільки випадає можливість, залюбки приїздить на Семенівщину, яку вважає своєю малою батьківщиною, звідки пішло його коріння, а тому з великою радістю чим може допомагає землякам. Так, на прохання колишніх односельчан Віктор Степанович за допомогою підприємства "Чернігівгаз" газифікували одну з вулиць Семенівки, мешканців якої газова труба тривалий час обходила стороною.

Знаходить Віктор Степанович і інші можливості надавати посильну допомогу своїм колишнім землякам. А як же, хто ще допоможе, як не земляк, що найкраще знає їхні потреби, їхні болі і біди.

Валентин АВДЄЄНКО

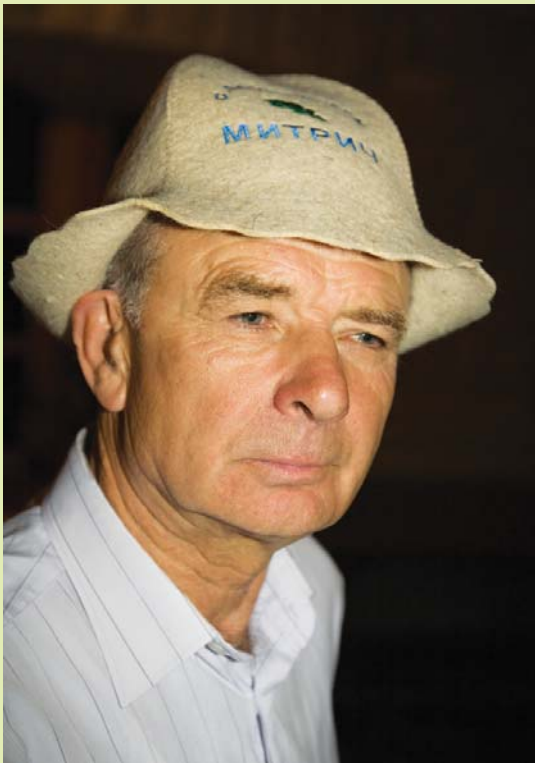
Колись у Михайла Боярського брали інтерв'ю на латвійському телебаченні. Запитали, яке враження від Риги. Той і випалив: "Та що тут дивитись, окрім Юрмали і Колотилівки?"

Що це так, я пересвідчилася на власні очі.

Заїхавши у передмістя латвійської столиці, побачили вивіску – Коло-тилівка. Але ж яке було моє здивування, коли з'ясувалося, що так охрести-ли місцевість за прізвищем власника цього справді унікального і неповторно-го туристично-розважального комплексу. До того ж, Микола Колотило, як з'ясувалося, ще й мій дуже близький земляк. Він родом із села Борківка Менсь-кого району. Там виріс, там закінчив місцеву школу, звідти пішов служити до армії. А вже саме армія й пов'язала його з тодішньою Латвійською Радянською республікою. Фактично після служби пан Микола й присвятив себе будівельній про-фесії. Пройшов шлях від звичайного робітника до виконроба. Нині Микола Дмитро-вич уже на пенсії, але професію відтепер перетворив на хобі. Та ще й яке!

Починалося все в складні перебудовчі часи. Для Латвії – це час цілковитого виходу з-під опіки Москви і проголо-шення незалежності з усіма, що витікали з цього, наслідка-ми. Микола

Колотило не розгубився. Працюючи на о д н о м у об'єкті, якось демонтував дуже ще гарні дошки. Ну, не викидати ж їх, подумав тоді підприємливий чоловік, і забрав, спо-діваючись, що колись будуватиме да-чу і матеріал знадобиться. Вісім років пролежали матеріали без п о т р е б и. Земля була страшним дефіцитом, та й руки якось не доходили. Та раптом по-щастило. Він став власни-

ком кількох соток. Звів хатинку, а оскільки дуже полюбляв лазню, прибудував і її. І тут, що називається, Остапа понесло. Після лазні з'явилося озеро з карасями. Тоді хатка на курячих ніжках. Спочатку, каже Микола Дмитрович, вона не оберта-лася. Та якось у гості приїхав знайомий. Все сподобалося, каже, а от чому хатка не обертається? А й справді, чому? Тут уже замислився Микола. І так його це зачепило, що мізкував над "проектом" добрих півроку. Підходив і так, і с'як, а вона ні рух. Але через півроку таки здалася і почала обертатися. А Миколу Дмитровича це так надихнуло. Тож пішло, поїхало... Одне слово, це треба бачити. Земельні володіння все розши-рюються, а шедеври на них постають ще ті! Приміром, тепер там кипить робота зі створення міні-Латвії. На 25 гектарах, серед вікових сосен вже вириті озера, які за формою відтво-рюють територію Латвії. Для точності пан Микола навіть за-просив свого друга, льотчика Володугу, щоб той з висоти сфо-

тографував Латвійську Республіку. Знімок спроек-тували на ландшафт. Там уже стоять чотири будівлі – символи чотирьох територіальних оди-ниць Латвії. А ще Микола Колотило приготував так званого "Троянського коня". Легенда така.

Коли було відділення Латвії, Народний фронт обіцяв нульовий варіант. Тобто, всім надати громадянство. Та потім громадянства не дали – для цього треба було здавати пев-ний мінімум з мови та історії. Тепер уже й самі люди не прагнуть його отримувати. Вносить у це свою пайку і за-повзятлива Росія – вона усіляко за-охочує, зокрема, і російськими громадянством та пенсією. Одне сло-во, за задумом, у "Троянському коні" можна легко від усього заховатися і завдавати латишам удар у відповідь. У проєкті і будівля тамтешнього кабінету міністрів. Щоправ-да, за задумом Миколи, дах будують знизу, а підмурівок зверху. Є цьому й жартівливе пояснення – уряди так часто змінюються, що вже ніхто й не второпує, з кого питати і хто головний.

Не забув Микола і про рідну Україну. На краю свого комп-лексу він поставив маленьку хатку. З колодязем, жу-равлем, тином, глечиками, посадить калину... А далі з притаманним йому гумором напис – "Моя хата з краю. Хохол Микола Колотило".

А веде до цього комплексу надзвичайна бузкова алея. Її посадили представники багатьох держав. У то-му числі й України. Тепер щовесни вони збираються у пана Мико-ли, щоб стригти бу-зок.

Візитівку Латвії створив українець

... Коли ми вже да-леко за пів-ніч від'їзди-ли з Коло-тилівки, Ми-кола Дмит-рович, мо-же, під на-шим впли-вом, але вже щирою ук-раїнською, а не такою со-бі "гоголів-

ською" мовою, якою розмовляв досі, сказав: "У мене все тут є. А так хочеться додому, до хати". До речі, Ми-кола Дмитрович ніколи не забував рідного села, як ка-же, чим міг допомагав і допомагає й досі.

Двічі на рік у Колотилівці відбуваються змагання з футболу на Кубок Миколи Колотили. З кубком господар вру-чає і діжечку приготовлених власноруч квашених помідорів. Таких, які роблять в Україні. Та пригощає особливим ук-раїнським березовим квасом і хріновухою. Відбою від гостей у Колотилівці немає. Усі знамениті люди, буваючи в Латвії, обов'язково приїздять сюди. Це вже як своєрідна візитівка Латвійської республіки. А Миколі на згадку залишають свої відгуки. Таких книг у нього десятки.

Словом, мій земляк Микола Колотило – це яскравий прик-лад того, як можна реалізувати себе, попри всі зовнішні не-гаразди та проблеми. А не сидіти і скиглити – от нас тут не сприймають як корінну націю, ми незреалізовані тощо. Якби я на власні очі не побачила все, що створив пан Микола, мо-же, й повірила б таким байкам.

Марина КРИВДА

СІВЕРЯНИ З ХЛІБОМ

У всіх у пам'ятку небувало спечне літо, яке поставило під загрозу успіхи українських аграріїв. А якщо взяти до уваги, що Чернігівщина належить до хліборобських регіонів, то воно могло взагалі призвести до краху. І тим не менше, наші славні господарі ланів зуміли з честю вийти зі скрутного становища, зібравши понад півтора мільйони тонн зерна. Левову частку валового збору дали Бахмацький, Бобровицький, Ічнянський, Носівський райони.

Про це говорив на урочистому зібранні кращих аграріїв у Чернігові голова облдержадміністрації Володимир Хоменко. Він також вручив переможцям кубки, грамоти міністерства сільського господарства.

ПОВЕРНУТИ ВІДІБРАНЕ

Нещодавно в древньому Острі відбулося пошанування класика чуваської літератури Мішші Сеспеля з нагоди 111-річчя від дня його народження. Як відомо, тут, над Десною, поет знайшов останній притулок у 30-ті роки минулого століття. З часом, дякуючи ініціативі чуваської та української громадськості (зокрема письменників, Герою Радянського Союзу Юрію Збанацькому, поетові Станіславу Реп'яху), могилу було впорядковано, відкрито куточок М. Сеспеля в краєзнавчому музеї, місцевій школі присвоєно ім'я видатного поета. Та настали нові часи, і школа-гімназія була позбавлена імені полум'яного творця.

Урочисте зібрання за участю членів чуваського земляцтва в Україні, інтелігенції та влади міста, вчителів і учнів гімназії нарешті привернуло увагу до несправедливо викинутого з історії Чернігівщини майстра слова братнього народу й висловило надію, що Козелецька райдержадміністрація вирішить питання про повернення імені М. Сеспеля місцевій гімназії.

ДОБРЕ БУТИ СТУДЕНТОМ

З нагоди всесвітнього Дня студента в приміщенні облдержадміністрації відбулася зустріч майже сорока пошуковців знань із керівництвом Чернігівщини. Це були учасники різних Всеукраїнських конкурсів – мовних, музичних, технічних, стипендіати Президента України, Кабінету міністрів, активні в громадському житті. Словом, гідна зміна, на плечі якої незабаром має лягти тягар державного будівництва. Вони з увагою сприйняли привітання голови облдержадміністрації Володимира Хоменка.

ПОЛУДЕНЬ ВІКУ ВУЗУ

Півстоліття тому в древньому місті над Десною започаткувався нинішній державний технологічний університет. Все починалося з відділення усього Київського політехнічного інституту, яке складалося з двох факультетів та добрих двох десятків викладачів. З часом, дякуючи наполегливості місцевих учасників та підтримці столичних колег, утвердився інститут, а ще згодом він став повноцінним університетом, який зажив доброї слави не лише на терені області. З його аудиторій вийшли в трудове життя тисячі спеціалістів, які нині очолюють підприємства, працюють у приватному бізнесі, займаються науковою діяльністю.

Ювілейні урочистості були велелюдними, за участю співробітників міністерства освіти й науки, місцевої влади, багатьох випускників та нинішніх студентів.

ЙОГО СЛОВО ЖИВЕ

За доброю традицією, в Чернігівському літературно-меморіальному музеї М.М. Коцюбинського відбувся вечір пам'яті відомого письменника Петра Дідовича, який пішов у засвіти не так давно. Автор низки прозових книг, у яких знайшло відображення життя поліщуків, він водночас активно працював і як радіожурналіст, що активно формував образ рідного краю. Про це на вечорі говорили друзі, колеги письменника, а обласне радіо підготувало спеціальну передачу в рубриці "Сонячні кларнети", яку почули в усіх куточках Сіверщини.

ВДЯЧНІСТЬ СТОЛИЧНИМ ЗЕМЛЯКАМ

Корюківщина, як і інші райони Сіверського краю, знаходиться в силовому полі складних проблем сучасності: кожне третє село, де функціонує сільська рада, не має сільськогосподарського чи будь-якого іншого виробництва. Безробіття жене молодих людей із села до міст України, а то й за її межі. Звідси повна беззахисність літнього населення, яке потребує молодого піклування.

І добре, що вихідці з району, які осіли в столиці України, прагнуть у будь-який спосіб допомогти малій батьківщині. Скажімо, активісти Корюківського міського осередку Анатолій Букреев, Людмила Воробйова, Павло Милейко та інші кожного разу приїждять до рідного міста не з порожніми руками. Осередок Холминських земляків взяв під опіку будинок самотніх жителів похилого віку. Так, вони посадили яблуневий сад, подарували телевізор, аби стареньким не було так самотньо.

Про це ішлося на зустрічі із головою райдержадміністрації О.Довгалем та його заступниками І.Бузаком, Раїсою Малиш, Наталією Демиденко делегації столичного земляцтва в складі В.Устименка, В.Розстального та Ольги Сирової. На думку керівництва району, спільними зусиллями буде легше подолати духовні та господарчі труднощі.

Наш кор.

ВІДЛУННЯ далекої Цусіми

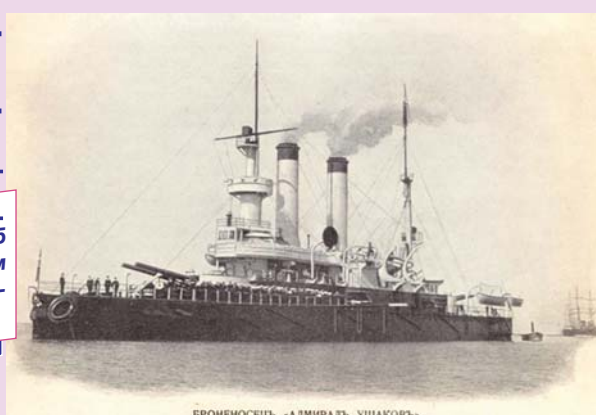
Здавалося б, події російсько-японської війни 1904–1905 років стали давно забутою сторінкою історії. Та вони певним чином стосуються й України, оскільки серед моряків було дуже багато наших земляків. Але про це дещо пізніше.

А поки що зупинимося на кількох основних подіях, які з часом стали легендарними. Відомо, що Росія розраховувала на легку перемогу над японцями, і ця легковажність вищих чинів обійшлася їй дуже дорого. Так, збройні сили Японії склали 375 тисяч чоловік, Росії – 98 тисяч. Не була підготовлена до війни й морська ескадра в Порт-Артурі. 9 лютого загинули в корейському порту Чемульпо два кораблі – крейсер "Варяг" та канонерський човен "Кореець". Про героїзм моряків згодом була створена пісня, яка ще й нині звучить на різних морських торжествах.

Та були й менш помітні події, пов'язані з долею моряків двох кораблів. Усі, хто вижив після їх потоплення, були переправлені на кораблі союзників, вивезені в Шанхай і звідти повернуті на батьківщину. Царський уряд, аби загладити провину, вирішив сповна використати цей факт для пропаганди. Морякам обох екіпажів, що прибули до Одеси 19 травня 2005 року на пароплаві "Малайя", була влаштована урочиста зустріч. Всі матроси отримали військові ордени 4-го ступеня, офіцери – Георгіївські хрести 4-го ступеня. Незабаром була заснована й спеціальна срібна медаль "За бій "Варяга" і "Корейця". Про це учасником бою повідомили під час пишного обіду в Зимовому палаці, куди всіх матросів і офіцерів запросили після урочистої зустрічі й параду на Двірцевій площі.

Гідною захоплення була й 11-місячна оборона фортеці Порт-Артур. Гарнізон в 52 тисячі воїнів протистояв 200-тисячній армії японців, які втратили вбитими й пораненими 112 тисяч чоловік. І якби не боягузтво бездарного генерала Стесселя, що здав фортецю 2 грудня 1904 року, доля війни могла б мати інші повороти.

Таким же непередбачуваним був і похід на Далекий Схід кораблів Балтійського флоту. 2 жовтня 1904 року 7 броненосців, 1 броненосний крейсер, 5 крейсерів, 7 міноносців, 8 військових транспортів вийшли з Лібава. Кермував ескадрою контр-адмірал З.Рожественський, який не мав ні здібностей, ні навиків у командуванні бойовими кораблями. Похід ескадри проходив у дуже

БРОНЕНОСЕЦЬ «АДМИРАЛ УШАКОВ».

важких умовах. На всьому шляху Росія не мала ні баз, ні гаваней, де можна було б провести ремонт, поповнити запас палива й продовольства. 220-денний перехід ескадри протяжністю 34 тисячі кілометрів був таки визначним – до того історія не знала подібних пересувань військових кораблів. Та на них уже чекали.

Вранці 14 травня 1905 року російські кораблі ввійшли в вузьку Цусімську протоку, де ворог зосередив 12 броненосців, 15 крейсерів, 30 великих і 33 малих міноносців, багато різних допоміжних суден. Японські кораблі були найновіших конструкцій, оснащені міцнішою бронєю й далекобійною артилерією. І тут Рожественський

припустився фатальної помилки: кораблі були перешиковані з двох колон в одну перпендикулярно строю японців, які отримали можливість розстрілювати російські кораблі по черзі. Таким чином, незважаючи на героїзм наших моряків, 2-га Тихоокеанська ескадра була повністю розгромлена.

Серед тих, хто стояв насмерть, був і наш земляк, капітан першого рангу Володимир Миколайович Міклухо-Маклай. Його броненосець "Адмірал Ушаков" був пошкоджений у бою і відстав від своїх кораблів. Командир дав наказ прориватися до Владивостока, але корабель помітили японці. До нього наблизилися 2 японські крейсери й

4 міноносці, вимагаючи здатися. Але командир наказав відкрити вогонь по ворогу. Було потоплено кілька японських кораблів. А коли всі гармати вийшли з ладу, за наказом Міклухо-Маклая були відкриті кінгстони і корабель потонув разом із командиром та екіпажем.

Герой-моряк був рідним братом знаменитого мандрівника, антрополога й етнографа Миколи Міклухо-Маклая. Їх батько, Микола Ілліч, народився в 1818 році в Стародубі Чернігівської губернії. З відзнакою закінчив Ніжинську гімназію вищих наук князя Безбородька.

Серед відважних моряків було й чимало інших наших земляків. Так, про одного з них розповів нещодавно Василь Устименко в книзі "Жукля". На крейсері "Варяг" служив матросом Прокіп Моложон із Жуклі. Після того, як корабель пішов на дно, він опинився в крижаній воді. І почалася неймовірна боротьба на виживання. Згодом він побачив неподалік якийсь предмет і подумав, що то людина. Підгріб ближче й побачив, що то надувний матрац. Прокіп заліз на нього і таким способом боровся зі стихією сім безкінечних діб без прісної води, без харчів. Лише на восьму добу його, непритомного, помітили корейці, зняли з матраца й відправили в Сеул на лікування. Опритомнівши, Прокіп розповів про себе здивованим рятувальниками. Після лікування в шпиталі його передали російському командуванню. Згодом Прокіп Моложон повернувся в рідне село, працював, а в 1941 році пішов знову на війну й загинув на фронті.

Про ту трагічну війну й подвиги моряків написано чимало книг. Серед них найвідоміші – епопея учасника війни О.Новикова-Прибоя "Цусіма" та історичний роман О.Степанова "Порт-Артур".

Микола БУКАТИЙ

Сміхотворець з Грабова

Олександр Гавриш, мабуть, сам не сподівався, що у зрілі літа почне смішити людей – адже все життя віддавав праці, був і ковалем, і лісником, і головою колгоспу в рідному селі Грабів. Але доля, якою когось, змусила його взятися за перо, і ось уже понад десять років він регулярно пише та друкує гуморески у періодиці. А нещодавно у Ніжинському видавництві вийшла перша книжка його гумору, частина якого була оприлюднена і в нашій газеті. Тож подаємо при цій нагоді свіженькі смішинки Олександра Гавриша.

Потяг

Дід Галинці підморгнув.

Та стоїть, регоче:

– Видно, в діда потяг є,
Молодичку хоче.

Посміхнувся дід та й каже:

– Бачу, ти "проноза".

Потяг ще, звичайно, є –

Нема паровоза!

Образа

Налилися слізьми очі

У дівчиці Алли,

Її хлопці при зустрічі
"Шлюхою" назвали.

– То які ж ви, хлопці, злі, –

Обурилась Алла, –

Я ж ніколи і ні в чім

Вам не відмовляла!

Олександр Гавриш

І ТАКЕ БУВАЄ

гуморески

Медвежий кадуб

Достойному земляку,
невтомному
корманичу
Сосницького
осередку
Олексію
Ореховичу
з нагоди
55-річчя

Він там, де Галя, де ідуть бої
За честь і пам'ять

земляка Довженка,
Де плачуть в жовтні сиві солов'ї,
Б'ючись в погруддя Б.В.Іваненка.

Він там, де журиться

сільська вдова,
Чекаючи від влади допомоги.

Тож милу Сосницю він не забува,

Туди лежать його путі-дороги.

Дістати ліки, хліба привезти,

В суді нужденних треба захистити,

Підтримать тут, там навести
мости,

О як багато треба ще зробити!

Розумний, чуйний, вмєє написати

Заяву, скаргу чи "добро" на зброю.

Захоче він – то орден можеть дати,

Народного, та навіть і Героя!

Спитаєте: – У чому ж тут секрет,

Де корінь успіху, у чім

його причина?

Скажу вам, земляки,

я "тет на тет":

– Завжди з ним поруч доньки

і Галина.

Вони дають наснагу і порив,

А ще Довженків дух і Божя сила.

Щоб добрі справи він завжди творив

В ім'я людей на Україні милій...

П'ятірки дві з'явилися на табло,

Я бачу Вас в парламентському залі.

Ми разом хочем, щоби так було –

Щоби нардепом Ви скоріше стали!

Медом поділився

Петро МЕДВІДЬ

Розв'язки не буде...

Мій брат Стасік вдався у вірші.

Два з них навіть надрукувала районна газета.

Прочитала їх дев'яностолітня сусідка баба Христя і запитала:

– А то часом не Стасік написав "В кінці греблі шумлять верби"?

– Ні, – кажу, – Стасік написав "Шумлять верби – нема греблі, бо змило водою..."

– Хоч і змило водою, але хороша вийшла статейка, – каже баба.

А дівчата на дискотеці, бачу, все щільніше біля Стасіка тримаються. Поет. Я ж на задньому плані.

Нічого, думаю, я теж не ликом шитий. Сів під вербою і давай віршувати: "Стоїть верба, шумить верба..." А далі вперся, мов лобом у стовбур, і ні слова не можу придумати. Ні, вирішив, вірші – то не моє, краще щось утну прозою. А в такому творі повинні бути зав'язка, кульмінація і розв'язка. Якраз і нагода для такого трапилась. Біля дискотеки Микола Окунь чистив загрибка Степанові Квасолі. Та так завзято! З такою насолодою! Підійшов я ближче, щоб усе для майбутнього твору роздивитись у деталях, а Микола як дзизне мене кулаком – переднього зуба як не було. Побіг додому, сів і пишу, пишу... Як Степан сопів. Як він махав руками, наче одмахувався од комарів. Як у нього на одному гудзику теліпалася сорочка. Словом, все в деталях. Як воно насправді було.

Але ж це, думаю, кульмінація, а твору,

власне, немає. Відсутня зав'язка: чого ж це Микола із Степаном, як козли, стукнулися лобами? Як воно все починалося? До Миколи побоювався йти зі своїми запитаннями. Стрів Степана, так і так, мовляв, чого це Микола накинувся на тебе, як шуляка на курку? А Степана при цих словах наче хто ззаду штрикнув шилом. "Ах, так? – каже. – То це ти набрехав Миколі, що я залицяюся до його дівчини?" Та як заюшить мене в ніс. Враз той став баклажаном. Очі запухли. Ще зранку був я, а тепер схожий на чорта. Баба Христя, яка ще збирається заміж, запрошує: "Діду, заходь, у мене чарочка і квашена капуста знайдеться".

Писав я зав'язку, замкнувшись у хаті, аж поки попустило носа і відтухло під очима. Наче нічого вийшло. Як воно було насправді. Як з очей, наче з-під точила, сиплються іскри. Як ніс, наче на шашличний, три дні смажить.

Залишилась розв'язка. Микола із Степаном пронюхали щось про мою писанину і заходили мене шукати. Де це, мовляв, той писача, що зібрався на нас в міліцію брехню складати? Ми ось його складемо. Запам'ятає до нових віників. Гоголь знайшовся...

Третій тиждень я пересиджую в Заячій Балці у тітці Оксани. Розв'язки не буде. Дуже це вже ризикована справа писати так, як воно діялося. Не з моїм здоров'ям.

Василь КОСТЮК

ОТЧИЙ ПОРІГ

Шеф-редактор
Віктор ТКАЧЕНКО
Головний редактор
Леонід ГОРЛАЧ
Засновник: товариство
"Чернігівське земляцтво"
в м. Києві

Газета зареєстрована Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 06.XI.2001 р.

Регістраційне свідоцтво:
серія KB №5594

Адреса редакції:
01023, Київ, 23, Спортивна площа, 1,
тел. 206-87-12
Електронна пошта:
otporig@ukr.net

РЕДАКЦІЙНА РАДА:

**В.В. Ткаченко, В.І. Авдеєнко,
Л.Н. Горлач (Коваленко),
І.М. Забіяка, І.Б. Матяш,
П.І. Медвідь, М.М. Ткач,
В.В. Пушкар'єв, В.Є. Устименко,
М.І. Халимоненко, О.А. Шокало.**

За достовірність фактів, точність імен та прізвищ, географічних та історичних реалій відповідають автори публікацій.

Передрук тільки з відома видання. Рукописи не рецензуються і не повертаються.

Літературний редактор **Леонід Коваленко**. Комп'ютерний набір **Леонід Коваленко**.

Верстка, дизайн **Оксана Кисленко**.

Надруковано та зверстано на замовлення товариства "Чернігівське земляцтво" в м. Києві у КП "Редакція журналу "Дім, сад, город". Тираж 1000.